

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Store Afdeling)

26. april 2022 *

»Annulationsøgsmål – direktiv (EU) 2019/790 – artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine – artikel 11 og artikel 17, stk. 2, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – ytrings- og informationsfrihed – beskyttelse af intellektuel ejendomsret – forpligtelser for udbydere af onlineindholdsdelingstjenester – forudgående automatisk kontrol (filtrering) af indhold, der gøres tilgængeligt online af brugere«

I sag C-401/19,

angående et annulationsøgsmål i henhold til artikel 263 TEUF, anlagt den 24. maj 2019,

Republikken Polen ved B. Majczyna, M. Wiącek og J. Sawicka, som befuldmægtigede, bistået af sagkyndig J. Barski,

sagsøger,

mod

Europa-Parlamentet ved D. Warin, S. Alonso de León og W.D. Kuzmienko, som befuldmægtigede,

Rådet for Den Europæiske Union ved M. Alver, F. Florindo Gijón og D. Kornilaki, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af

Kongeriget Spanien først ved S. Centeno Huerta og J. Rodríguez de la Rúa Puig, derefter ved J. Rodríguez de la Rúa Puig, som befuldmægtigede,

Den Franske Republik ved A.-L. Desjonquères og A. Daniel, som befuldmægtigede,

Den Portugisiske Republik først ved M.A. Capela de Carvalho Galaz Pimenta, P. Barros da Costa, P. Salvação Barreto og L. Inez Fernandes, derefter ved Capela de Carvalho Galaz Pimenta, Barros da Costa og Salvação Barreto, som befuldmægtigede,

Europa-Kommissionen ved F. Erlbacher, S.L. Kaléda, J. Samnadda og B. Sasinowska, som befuldmægtigede,

* Processprog: polsk.

intervenienter,

har

DOMSTOLEN (Store Afdeling),

sammensat af præsidenten, K. Lenaerts, afdelingsformændene A. Arabadjiev, K. Jürimäe, C. Lycourgos, E. Regan og S. Rodin samt dommerne M. Ilešič (refererende dommer), J.-C. Bonichot, M. Safjan, F. Biltgen og P.G. Xuereb,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: fuldmægtig L. Carrasco Marco,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 10. november 2020,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 15. juli 2021,

afsagt følgende

Dom

- 1 Republikken Polen har med søgsmålet principalt nedlagt påstand om annullation af artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked og om ændring af direktiv 96/9/EF og 2001/29/EF (EUT 2019, L 130, s. 92) og – såfremt Domstolen måtte finde, at disse bestemmelser ikke kan udskilles fra de øvrige bestemmelser i artikel 17 uden at ændre dennes indhold – subsidiært nedlagt påstand om, at artikel 17 i direktiv 2019/790 annulleres i sin helhed.

Retsforskrifter

Chartret

- 2 Artikel 11, stk. 1, i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) har følgende ordlyd:
»Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser.«
- 3 Chartrets artikel 17, stk. 2, fastsætter, at »[i]ntellektuel ejendomsret er beskyttet«.
- 4 Chartrets artikel 52, stk. 1 og 3, har følgende ordlyd:
»1. Enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved [chartret], skal være fastlagt i lovgivningen og skal respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold. Under iagttagelse af proportionalitetsprincippet kan der kun indføres begrænsninger,

såfremt disse er nødvendige og faktisk svarer til mål af almen interesse, der er anerkendt af [Den Europæiske Union], eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder.

[...]

3. I det omfang [chartret] indeholder rettigheder svarende til dem, der er sikret ved den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder [(EMRK)], har de samme betydning og omfang som i konventionen. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at EU-retten kan yde en mere omfattende beskyttelse.«

- 5 I henhold til chartrets artikel 53 »[må i]ngen bestemmelse i dette charter [...] fortolkes som en begrænsning af eller et indgreb i de grundlæggende menneskerettigheder og frihedsrettigheder, der anerkendes i EU-retten og folkeretten, i de internationale konventioner, som Unionen eller alle medlemsstaterne er parter i, herunder [EMRK], samt i medlemsstaternes forfatninger på disses respektive anvendelsesområder«.

Direktiv 2000/31/EF

- 6 Artikel 14, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked («direktivet om elektronisk handel») (EFT 2000, L 178, s. 1) fastsætter:

»Medlemsstaterne sikrer, at tjenesteyderen i tilfælde af levering af en informationssamfundstjeneste, som består i oplagring af information leveret af en tjenestemodtager, ikke pådrager sig ansvar for information oplagret på anmodning af en tjenestemodtager, forudsat:

- a) at tjenesteyderen ikke har konkret kendskab til den ulovlige aktivitet eller information og, for så vidt angår erstatningskrav, ikke har kendskab til forhold eller omstændigheder, hvoraf den ulovlige aktivitet eller information fremgår,

eller

- b) at tjenesteyderen fra det øjeblik, hvor han får et sådant kendskab, straks tager skridt til at fjerne informationen eller hindre adgangen til den.«

Direktiv 2001/29/EF

- 7 Artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/29/EF af 22. maj 2001 om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (EFT 2001, L 167, s. 10) bestemmer:

»Medlemsstaterne tillægger ophavsmænd eneret til at tillade eller forbyde trådbunden eller trådløs overføring til almenheden af deres værker, herunder tilrådighedsstillelse af deres værker på en sådan måde, at almenheden får adgang til dem på et individuelt valgt sted og tidspunkt.«

Direktiv 2019/790

8 Følgende fremgår af 2., 3., 61., 65., 66., 70. og 84. betragtning til direktiv 2019/790:

- »(2) De direktiver, der er vedtaget vedrørende ophavsret og beslægtede rettigheder, bidrager til det indre markeds funktion, giver et højt niveau af beskyttelse for rettighedshavere, letter processen for clearing af rettigheder og danner en ramme for udnyttelsen af de værker og andre frembringelser, som er beskyttet af disse rettigheder. Denne harmoniserede retlige ramme bidrager til et velfungerende indre marked og fremmer innovation, kreativitet, investeringer og produktion af nyt indhold, også i det digitale miljø, med henblik på at undgå fragmentering af det indre marked. Den beskyttelse, som den retlige ramme giver, bidrager også til Unionens mål om at respektere og fremme kulturel mangfoldighed og samtidig fremhæve den fælles europæiske kulturarv. [...]
- (3) Den hurtige teknologiske udvikling fortsætter med at ændre den måde, hvorpå værker og andre frembringelser skabes, produceres, distribueres og udnyttes. Der dukker hele tiden nye forretningsmodeller og nye aktører op. Den relevante lovgivning skal være fremtidssikret for ikke at begrænse den teknologiske udvikling. De mål og principper, der er fastlagt i Unionens ophavsretlige rammer, er fortsat velfunderede. De[t] er imidlertid [...] nødvendigt at tilpasse og supplere den eksisterende EU-ramme for ophavsret og samtidig opretholde et højt beskyttelsesniveau for ophavsret og beslægtede rettigheder. [...]

[...]

- (61) I de seneste år er markedet for onlineindhold blevet stadig mere komplekst. Onlineindholdsdelingstjenester, der giver adgang til store mængder af ophavsretligt beskyttet indhold, som uploades af deres brugere, er nu blandt de væsentligste adgangskilder til onlineindhold. Onlinetjenester er et middel til at sikre bredere adgang til kulturelle og kreative værker og giver de kulturelle og kreative sektorer store muligheder for at udvikle nye forretningsmodeller. Selv om de muliggør mangfoldighed og let adgang til indhold, skaber de imidlertid også udfordringer, når ophavsretligt beskyttet indhold uploades uden forudgående tilladelse fra rettighedshaverne. Der hersker retlig usikkerhed om, hvorvidt udbydere af sådanne tjenester udfører ophavsretligt relevante handlinger og skal indhente tilladelse fra rettighedshavere for det indhold, der uploades af deres brugere, der ikke har de relevante rettigheder til det uploadede indhold, uden at dette berører anvendelsen af undtagelser og indskrænkninger fastsat i EU-retten. Denne usikkerhed påvirker rettighedshavernes mulighed for at bestemme, hvorvidt og under hvilke betingelser deres værker og andre frembringelser anvendes samt deres mulighed for at opnå et passende vederlag for en sådan anvendelse. Det er derfor vigtigt at fremme udviklingen af licensmarkedet mellem rettighedshavere og udbydere af onlineindholdsdelingstjenester. Disse licensaftaler bør være rimelige og sikre en rimelig balance mellem begge parter. Rettighedshavere bør modtage passende vederlag for anvendelsen af deres værker eller andre frembringelser. Da aftalefriheden imidlertid ikke bør blive berørt af disse bestemmelser, bør rettighedshaverne ikke være forpligtet til at give en tilladelse eller indgå licensaftaler.

[...]

- (65) Når udbydere af onlineindholdsdelingstjenester er ansvarlige for handlinger i form af overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden på de betingelser, der er fastsat i nærværende direktiv, bør artikel 14, stk. 1, i direktiv [2000/31] ikke finde anvendelse på det ansvar, der følger af nærværende direktivs bestemmelser om udbydere af onlineindholdsdelingstjenesters anvendelse af beskyttet indhold. Dette bør ikke berøre anvendelsen af artikel 14, stk. 1, i direktiv [2000/31] på sådanne tjenesteudbydere til formål, der ikke er omfattet af nærværende direktivs anvendelsesområde.
- (66) Under hensyntagen til, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester giver adgang til indhold, som ikke uploades af dem, men af brugerne, bør der indføres en særlig ansvarsordning i forbindelse med dette direktiv for tilfælde, hvor der ikke er givet tilladelse. [...] Hvis der ikke er givet tilladelse til tjenesteudbyderne, bør de gøre deres bedste indsats i overensstemmelse med høje branchestandarder for erhvervsmæssig diligenpligt for at sikre, at der på deres tjenester ikke er adgang til uautoriserede værker og andre frembringelser som identificeret af de relevante rettighedshavere. Med henblik herpå bør rettighedshaverne give udbyderne de relevante og nødvendige oplysninger under hensyntagen til bl.a. rettighedshavernes størrelse og typen af deres værker og andre frembringelser. De foranstaltninger, der træffes af udbydere af onlineindholdsdelingstjenester i samarbejde med rettighedshaverne, bør ikke føre til blokering af adgangen til ikkekrænkende indhold, herunder værker eller andet beskyttet materiale, hvis brug er omfattet af en licensaftale, eller en undtagelse fra eller en indskrænkning af ophavsretten og beslægtede rettigheder. Skridt taget af sådanne tjenesteudbydere bør derfor ikke berøre brugere, der anvender onlineindholdsdelingstjenesterne til lovligt at uploade og få adgang til oplysninger på sådanne tjenester.

De forpligtelser, der er fastsat i dette direktiv, bør desuden ikke føre til, at medlemsstaterne pålægger en generel overvågningsforpligtelse. Ved vurderingen af, hvorvidt en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester har gjort sin bedste indsats i overensstemmelse med høje branchestandarder for erhvervsmæssig diligenpligt, bør der tages hensyn til, om tjenesteudbyderen har taget alle de skridt, som en påpasselig erhvervsdrivende ville tage for at opfylde målet om at forhindre adgang til uautoriserede værker eller andre frembringelser på sit websted, under hensyntagen til bedste praksis i branchen og effektiviteten af de foranstaltninger, der er truffet på baggrund af alle relevante faktorer og udviklinger, samt til proportionalitetsprincippet. Med henblik på denne vurdering bør en række elementer tages i betragtning, såsom tjenestens størrelse, den nyeste viden om eksisterende midler, herunder potentielle fremtidige udviklinger, for at forhindre adgang til forskellige typer indhold til rådighed, samt sådanne midlers omkostninger for tjenesterne. Forskellige midler til at forhindre adgang til uautoriseret ophavsretligt beskyttet indhold kan være egnede og proportionale afhængig af typen af indhold, og det kan derfor ikke udelukkes, at tilgængelighed af uautoriseret indhold i visse tilfælde kun kan undgås ved underretning af rettighedshaverne. Ethvert skridt, som tjenesteudbyderne tager, bør være effektivt i forhold til de forfulgte mål, men bør ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at nå målet om at forhindre og sætte en stopper for adgangen til uautoriserede værker og andre frembringelser.

[...]

- (70) De foranstaltninger, der træffes af udbyderne af onlineindholdsdelingstjenester i samarbejde med rettighedshavere, bør ikke berøre anvendelsen af undtagelser fra eller indskrænkninger af ophavsretten, herunder navnlig sådanne, der sikrer brugernes ytringsfrihed. Brugere bør have mulighed for at uploade og tilgængeliggøre indhold, der

er genereret af brugerne, til specifikke formål som citat, kritik, anmeldelse, karikatur, parodi eller pastiche. Dette er især vigtigt for at finde en balance mellem på den ene side de grundlæggende rettigheder fastlagt i [chartret], navnlig ytringsfriheden og friheden for kunst, og på den anden side ejendomsretten, herunder intellektuel ejendomsret. Disse undtagelser og indskrænkninger bør derfor gøres obligatoriske for at sikre, at brugerne nyder ensartet beskyttelse i hele Unionen. Det er vigtigt at sikre, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester har en effektiv klageordning til støtte for anvendelsen til sådanne specifikke formål.

Udbydere af onlineindholdsdelingstjenester bør også indføre effektive og hurtigt arbejdende klageordninger, der giver brugerne mulighed for at klage over foranstaltninger, der er truffet med hensyn til deres uploads, navnlig når de kunne drage fordel af en undtagelse fra eller indskrænkning af ophavsretten i forbindelse med et upload, hvortil adgangen er blokeret, eller som er fjernet. Enhver klage, der indgives under sådanne ordninger, bør behandles uden unødigt forsinkelse og underkastes menneskelig kontrol. Når rettighedshavere anmoder tjenesteudbydere om at gribe ind over for brugeruploads ved f.eks. at blokere for adgang til eller fjerne uploadet indhold, bør sådanne rettighedshavere behørigt begrunde deres anmodninger. [...] Medlemsstaterne bør også sikre, at brugerne har adgang til udenretslige tvistbilæggelsesordninger. Sådanne ordninger bør gøre det muligt at afgøre tvister på upartisk vis. Brugere bør også have adgang til en domstol eller en anden relevant retslig myndighed for at påberåbe sig anvendelse af en undtagelse fra eller en indskrænkning af ophavsret og beslægtede rettigheder.

[...]

- (84) Dette direktiv overholder de grundlæggende rettigheder og de principper, som navnlig chartret anerkender. Dette direktiv bør følgelig fortolkes og anvendes under overholdelse af disse rettigheder og principper.«
- 9 I artikel 1 i direktiv 2019/790 med overskriften »Genstand og anvendelsesområde« er det i stk. 1 anført, at direktivet indeholder regler, der har til formål yderligere at harmonisere EU-retten om ophavsret og beslægtede rettigheder inden for rammerne af det indre marked, under særlig hensyntagen til digitale og grænseoverskridende anvendelser af beskyttet indhold, og at det også indeholder regler om undtagelser fra og indskrænkninger af ophavsret og beslægtede rettigheder, fremme af licenser samt regler, der har til formål at sikre en velfungerende markedsplads for udnyttelsen af værker og andre frembringelser. I samme artikels stk. 2 er det angivet, at direktiv 2019/790 principielt ikke berører de eksisterende regler, der er fastsat i de gældende direktiver på området, bl.a. i direktiv 2000/31 og 2001/29.
- 10 I dette direktivs artikel 2, nr. 6), første afsnit, defineres begrebet »udbyder af onlineindholdsdelingstjenester« i direktivets forstand som »en udbyder af en informationssamfundstjeneste, der har som hovedformål eller som et af sine hovedformål at lagre og give almenheden adgang til en stor mængde ophavsretligt beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser, som uploades af dens brugere, og som den organiserer og promoverer med et profitmæssigt formål«. I denne bestemmelses andet afsnit udelukkes »[u]dbydere af tjenester såsom ikkeprofitbaserede onlineencyklopædier, ikkeprofitbaserede, uddannelsesrelaterede og videnskabelige databanker, platforme til udvikling af open source software og open source-delingsplatforme, udbydere af elektroniske kommunikationstjenester [...], onlinemarkedspladser og business to business-cloudtjenester samt cloudtjenester, som gør det muligt for brugere at uploade indhold til eget brug«, fra dette begreb.

- 11 Det nævnte direktivs artikel 17 med overskriften »Udbydere af onlineindholdsdelingstjenesters anvendelse af beskyttet indhold« er den eneste bestemmelse i direktivets kapitel 2, der har overskriften »Visse anvendelser af beskyttet indhold via onlinetjenester«, i afsnit IV, der selv har overskriften »Foranstaltninger til at skabe en velfungerende markedsplads for ophavsret«. Artikel 17 har følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne fastsætter, at en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester foretager en overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden med henblik på dette direktiv, når den pågældende giver offentlig adgang til ophavsretligt beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser, der uploades af brugerne.

En udbyder af onlineindholdsdelingstjenester skal derfor indhente tilladelse fra de i artikel 3, stk. 1 og 2, i direktiv [2001/29] omhandlede rettighedshavere, f.eks. ved at indgå en licensaftale, med henblik på at overføre værker eller andre frembringelser til almenheden eller stille dem til rådighed for almenheden.

2. Medlemsstaterne sørger for, at når en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester har indhentet en tilladelse, f.eks. ved at indgå en licensaftale, omfatter denne tilladelse også handlinger, der udføres af brugere af de tjenester, der er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 3 i direktiv [2001/29], når de ikke handler på et kommercielt grundlag, eller når deres aktivitet ikke skaber betydelige indtægter.

3. Når en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester foretager en overføring til almenheden eller tilrådighedsstillelse for almenheden på de betingelser, der er fastsat i nærværende artikel, finder den ansvarsbegrænsning, der er fastsat i artikel 14, stk. 1, i direktiv [2000/31], ikke anvendelse på de situationer, der er omfattet af nærværende artikel.

Dette stykkes første afsnit berører ikke den eventuelle anvendelse af artikel 14, stk. 1, i direktiv [2000/31] på disse tjenesteudbydere til formål, der ikke er omfattet af nærværende direktivs anvendelsesområde.

4. Hvis der ikke er givet tilladelse, er udbydere af onlineindholdsdelingstjenester ansvarlige for uautoriseret overføring til almenheden, herunder tilrådighedsstillelse for almenheden, af ophavsretligt beskyttede værker og andre frembringelser, medmindre tjenesteudbyderne påviser, at de har:

- a) gjort deres bedste indsats for at opnå en tilladelse, og
- b) i overensstemmelse med de høje branchestandarder for erhvervsmæssig diligenspligt gjort deres bedste for at sikre, at specifikke værker og andre frembringelser, for hvilke rettighedshaverne har givet tjenesteudbyderne de relevante og nødvendige oplysninger, ikke er tilgængelige, og under alle omstændigheder
- c) handlet hurtigt efter at have modtaget en tilstrækkelig begrundet meddelelse fra rettighedshaverne for at blokere adgangen til eller fjerne de værker og andre frembringelser, der er givet meddelelse om, fra deres websteder, og gjort deres bedste indsats for at forhindre, at de fremover uploades, i overensstemmelse med litra b).

5. Ved fastlæggelsen af, om tjenesteudbyderen har opfyldt sine forpligtelser i henhold til stk. 4 og i lyset af proportionalitetsprincippet, tages bl.a. følgende elementer i betragtning:

- a) tjenestens type, publikum og størrelse og typen af værker eller andre frembringelser, som uploades af tjenestens brugere, og
- b) tilgængeligheden af egnede og effektive midler og deres omkostninger for tjenesteudbyderne.

6. Medlemsstaterne fastsætter, at for så vidt angår nye udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, hvis tjenester har været til rådighed for almenheden i Unionen i mindre end tre år, og som har en årlig omsætning på under 10 mio. EUR beregnet i henhold til Kommissionens henstilling 2003/361/EF [af 6. maj 2003 om definitionen af mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (EUT 2003, L 124, s. 36)], er betingelserne i henhold til ansvarsordningen i stk. 4[...] begrænset til overholdelse af stk. 4, litra a), og til at handle hurtigt efter at have modtaget en tilstrækkeligt begrundet meddelelse for at blokere adgangen til de meddelte værker eller andre frembringelser eller fjerne værkerne eller de andre frembringelser fra deres websteder.

Hvis det gennemsnitlige antal af sådanne tjenesteudbyderes unikke besøgende pr. måned overstiger 5 [mio.], beregnet på grundlag af det forrige kalenderår, skal de også påvise, at de har gjort deres bedste indsats for at forhindre yderligere upload af de værker og andre frembringelser, de har modtaget meddelelse om, og som de har modtaget relevante og nødvendige oplysninger om fra rettighedshaverne.

7. Samarbejdet mellem udbydere af onlineindholdsdelingstjenester og rettighedshavere må ikke føre til blokering af adgangen til værker eller andre frembringelser, der uploades af brugere, og som ikke krænker ophavsret og beslægtede rettigheder, herunder når sådanne værker eller frembringelser er omfattet af en undtagelse eller indskrænkning.

Medlemsstaterne sikrer, at brugere i hver medlemsstat kan henholde sig til enhver af følgende eksisterende undtagelser eller indskrænkninger, når de uploader og stiller indhold, der genereres af brugerne, til rådighed på onlineindholdsdelingstjenester:

- a) citater, kritik, anmeldelser
- b) anvendelse med henblik på karikatur, parodi eller pastiche

8. Anvendelsen af denne artikel medfører ikke nogen generel overvågningsforpligtelse.

Medlemsstaterne fastsætter bestemmelser om, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester efter anmodning fra rettighedshaverne skal give disse tilstrækkelige oplysninger om, hvordan deres praksis fungerer med hensyn til det samarbejde, der er omhandlet i stk. 4, og, når der er indgået licensaftaler mellem tjenesteudbydere og rettighedshavere, oplysninger om anvendelsen af indhold, der er omfattet af aftalerne.

9. Medlemsstaterne sørger for, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester etablerer en effektiv og hurtig klageordning, som står til rådighed for brugerne af deres tjenester i tilfælde af uenighed om blokering af adgang til eller fjernelse af værker eller andre frembringelser, som de har uploadet.

Hvis rettighedshavere anmoder om, at adgangen til deres specifikke værker eller andre frembringelser blokeres, eller at disse værker eller andre frembringelser fjernes, skal de behørigt begrunde deres anmodninger. Klager, der indgives i henhold til den i første afsnit fastsatte ordning, skal behandles uden unødigt forsinkelse, og afgørelser om at blokere adgangen til eller fjerne indhold, der er uploadet, skal underkastes menneskelig kontrol. Medlemsstaterne sikrer også, at der findes udenretslige ordninger for tvistbilæggelse. Sådanne ordninger skal gøre det muligt at bilægge tvister upartisk og fratager ikke brugeren den retsbeskyttelse, der er fastsat i national ret, uden at dette berører brugernes ret til at anvende effektive retsmidler. Medlemsstaterne sikrer navnlig, at brugere har adgang til en domstol eller en anden relevant retslig myndighed for at påberåbe sig brugen af en undtagelse fra eller en indskrænkning af reglerne om ophavsret og beslægtede rettigheder.

Dette direktiv berører på ingen måde lovlig anvendelse, såsom anvendelse i henhold til undtagelser eller indskrænkninger, der er fastsat i EU-retten, og må ikke føre til identifikation af enkelte brugere eller behandling af personoplysninger, medmindre dette sker i overensstemmelse med [Europa-Parlamentets og Rådets] direktiv 2002/58/EF [af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation) (EFT 2002, L 201, s. 37)] og [Europa-Parlamentets og Rådets] forordning (EU) 2016/679 [af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) (EUT 2016, L 119, s. 1)].

Udbydere af onlineindholdsdelingstjenester skal i deres vilkår og betingelser informere brugerne om, at de kan anvende værker og andre frembringelser i henhold til undtagelser fra eller indskrænkninger af ophavsret og beslægtede rettigheder, der er fastsat i EU-retten.

10. Fra den 6. juni 2019 arrangerer Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne interessentdialoger for at drøfte bedste praksis for samarbejdet mellem udbydere af onlineindholdsdelingstjenester og rettighedshavere. Kommissionen udarbejder i samråd med udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, rettighedshavere, brugerorganisationer og andre relevante interessenter og under hensyntagen til resultaterne af interessentdialogerne vejledning om anvendelsen af denne artikel, navnlig for så vidt angår det samarbejde, der er omhandlet i stk. 4. Når der drøftes bedste praksis, tages der bl.a. hensyn til behovet for at sikre balance mellem grundlæggende rettigheder og til anvendelsen af undtagelser og indskrænkninger. I forbindelse med denne interessentdialog skal brugerorganisationer have adgang til tilstrækkelige oplysninger fra udbydere af onlineindholdsdelingstjenester om deres praksis hvad angår stk. 4.«

Parternes påstande og retsforhandlingerne for Domstolen

12 Republikken Polen har nedlagt følgende påstande:

- Annullation af artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, dvs. for så vidt som denne bestemmelse vedrører ordlyden »og gjort deres bedste indsats for at forhindre, at de fremover uploades, i overensstemmelse med litra b)«, i direktiv 2019/790.
- Subsidiært, såfremt Domstolen måtte finde, at de bestemmelser, som er nævnt i det foregående led, ikke kan udskilles fra de øvrige bestemmelser i direktivets artikel 17 uden at ændre dens indhold, annulleres artikel 17 i sin helhed.

- Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 13 Parlamentet har nedlagt påstand om frifindelse og om, at Republikken Polen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 14 Rådet har nedlagt påstand om afvisning af den principale påstand eller frifindelse i det hele og om, at Republikken Polen tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 15 Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 17. oktober 2019 har Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Portugisiske Republik og Europa-Kommissionen i henhold til artikel 131, stk. 2, i Domstolens procesreglement fået tilladelse til at intervenere til støtte for Parlamentets og Rådets påstande.

Om søgsmålet

Formaliteten

- 16 Parlamentet og Rådet har, støttet af Den Franske Republik og Kommissionen, gjort gældende, at den principale påstand skal afvises, idet litra b) og litra c), in fine, i artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790 ikke kan udskilles fra resten af artikel 17.
- 17 I denne henseende bemærkes, at en EU-retsakt kun kan annulleres delvist, såfremt de elementer, der kræves annulleret, kan udskilles fra den øvrige retsakt. Domstolen har gentagne gange fastslået, at dette krav ikke er opfyldt, når en delvis annullation af en retsakt bevirker, at det materielle indhold heraf ændres (dom af 8.12.2020, Polen mod Parlamentet og Rådet, C-626/18, EU:C:2020:1000, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 18 Det bemærkes ligeledes, at besvarelsen af spørgsmålet, om bestemmelserne i en EU-retsakt kan udskilles, afhænger af en prøvelse af disse bestemmelsers rækkevidde med henblik på at vurdere, om en annullation af disse ville ændre denne retsakts ånd eller materielle indhold (dom af 8.12.2020, Polen mod Parlamentet og Rådet, C-626/18, EU:C:2020:1000, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 19 Endvidere udgør spørgsmålet om, hvorvidt en delvis annullation af en EU-retsakt ændrer indholdet af denne, et objektivt og ikke et subjektivt kriterium, der har sammenhæng med den politiske vilje hos den institution, som har vedtaget retsakten (dom af 8.12.2020, Polen mod Parlamentet og Rådet, C-626/18, EU:C:2020:1000, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).
- 20 Som generaladvokaten har anført i punkt 44 i forslaget til afgørelse, og som Parlamentet og Rådet, støttet af Den Franske Republik og Kommissionen, har gjort gældende, indføres ved artikel 17 i direktiv 2019/790 en ny ansvarsordning for udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, hvis forskellige bestemmelser udgør en helhed, og som, således som det fremgår af 61. og 66. betragtning til dette direktiv, har til formål at skabe balance mellem disse udbydere, deres brugeres og rettighedshavernes rettigheder og interesser. Navnlig ville en annullation af alene litra b) og litra c), in fine, i dette direktivs artikel 17, stk. 4, medføre, at denne ansvarsordning blev erstattet af en ordning, der både ville være væsentligt anderledes og meget gunstigere for disse udbydere. En sådan delvis annullation ville følgelig ændre indholdet af artikel 17.

- 21 Det følger heraf, at litra b) og litra c), in fine, i artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790 ikke kan udskilles fra resten af artikel 17, og at den principale påstand om annullation af alene disse bestemmelser derfor skal afvises.
- 22 Det er derimod ubestridt, at artikel 17 i direktiv 2019/790, der er indeholdt i et særskilt kapitel i direktivets afsnit IV om foranstaltninger til at skabe en velfungerende markedsplads for ophavsret, kan udskilles fra resten af dette direktiv, og at Republikken Polens subsidiære påstand om annullation af artikel 17 i sin helhed følgelig kan antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 23 Republikken Polen har til støtte for søgsmålet fremsat et enkelt anbringende om tilsidesættelse af retten til ytrings- og informationsfrihed som sikret ved chartrets artikel 11.
- 24 Dette anbringende er i det væsentlige baseret på den argumentation, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester for at være fritaget for ethvert ansvar for at give almenheden adgang til ophavsretligt beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser, der uploades af deres brugere i strid med ophavsretten, i henhold til artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790 er nødt til forebyggende at overvåge alt indhold, som brugerne ønsker at gøre tilgængeligt online. For at kunne gøre dette vil de skulle anvende IT-værktøjer, der muliggør forudgående automatisk filtrering af dette indhold. Ved de facto at pålægge udbydere af onlineindholdsdelingstjenester sådanne forebyggende overvågningsforanstaltninger uden at fastsætte garantier, der sikrer overholdelsen af ytrings- og informationsfriheden, udgør de omtvistede bestemmelser en begrænsning i udøvelsen af denne grundlæggende rettighed, som hverken respekterer dennes væsentligste indhold eller proportionalitetsprincippet, og som følgelig ikke kan anses for at være begrundet.
- 25 Parlamentet og Rådet har, støttet af Kongeriget Spanien, Den Franske Republik og Kommissionen, bestridt, at dette eneste anbringende er velbegrundet.

Ansvarsordningen i artikel 17 i direktiv 2019/790

- 26 Indledningsvis bemærkes, at det ansvar, der påhviler udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, når de giver almenheden adgang til beskyttet indhold, som brugere af disse tjenester har uploadet på deres platforme i strid med ophavsretten, indtil ikrafttrædelsen af artikel 17 i direktiv 2019/790 var reguleret ved artikel 3 i direktiv 2001/29 og artikel 14 i direktiv 2000/31.
- 27 I denne henseende har Domstolen for det første fastslået, at artikel 3, stk. 1, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at operatøren af en videodelingsplatform eller en hosting- og fildelingsplatform, på hvilken brugere ulovligt kan stille beskyttet indhold til rådighed for almenheden, ikke foretager »overføring til almenheden« af dette indhold i denne bestemmelses forstand, medmindre den pågældende ud over den blotte tilrådighedsstillelse på platformen giver almenheden adgang til et sådant indhold i strid med ophavsretten. Dette er navnlig tilfældet, når denne operatør har konkret kendskab til, at der ulovligt stilles beskyttet indhold til rådighed på den pågældendes platform, og undlader straks at slette dette indhold eller blokere adgangen hertil, eller når den nævnte operatør, selv om den pågældende ved eller burde vide, at brugerne af den pågældendes platform generelt stiller det beskyttede indhold ulovligt til rådighed for almenheden via vedkommendes platform, undlader at gennemføre de passende tekniske foranstaltninger, som kan forventes af en normalt påpasselig operatør, der befinder sig i denne situation, for på en

troværdig og effektiv måde at imødegå krænkelse af ophavsretten på denne platform, eller når den pågældende deltager i udvælgelsen af det beskyttede indhold, der ulovligt overføres til almenheden, stiller værktøjer til rådighed på sin platform, der specifikt har til formål at foretage ulovlig deling af et sådant indhold, eller bevidst fremmer en sådan deling, hvilket kan godtgøres ved den omstændighed, at operatøren har valgt en økonomisk model, der tilskynder brugerne af den pågældendes platform til at foretage ulovlig overføring til almenheden af beskyttet indhold herpå (dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 102).

- 28 Domstolen har for det andet fastslået, at den aktivitet, der udøves af operatøren af en videodelingsplatform eller af en hosting- og fildelingsplatform, er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31, for så vidt som denne operatør ikke har spillet en aktiv rolle, som kan give den pågældende kendskab til eller kontrol over det indhold, der er uploadet på den pågældendes platform. Desuden skal en sådan operatør for i henhold til dette direktivs artikel 14, stk. 1, litra a), at være udelukket fra den ansvarsfritagelse, der er fastsat i artikel 14, stk. 1, have kendskab til konkrete ulovlige handlinger, som dennes brugere har foretaget med hensyn til det beskyttede indhold, der er blevet uploadet på den pågældendes platform (dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 117 og 118).
- 29 Som det bl.a. fremgår af 61. og 66. betragtning til direktiv 2019/790, fandt EU-lovgiver imidlertid, at det – henset til den omstændighed, at markedet for onlineindhold i de seneste år er blevet stadig mere komplekst, og at indholdsdelingstjenester, der giver adgang til store mængder af beskyttet indhold, nu er blandt de væsentligste adgangskilder til onlineindhold – var nødvendigt at indføre en særlig ansvarsordning for udbyderne af disse tjenester med henblik på at fremme udviklingen af markedet for tildeling af rimelige licenser mellem rettighedshaverne og disse udbydere.
- 30 EU-lovgiver har for denne nye særlige ansvarsordning fastsat et begrænset anvendelsesområde, idet en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester i artikel 2, nr. 6), første afsnit, i direktiv 2019/790 er defineret som en udbyder af en informationssamfundstjeneste, der har som hovedformål eller som et af sine hovedformål at lagre og give almenheden adgang til en stor mængde ophavsretligt beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser, som uploades af dens brugere, og som den organiserer og promoverer med et profitmæssigt formål. Denne ordning omfatter følgelig ikke udbydere af en informationssamfundstjeneste, der ikke opfylder et eller flere af kriterierne i denne bestemmelse, og som derfor, i overensstemmelse med artikel 1, stk. 2, i direktiv 2019/790, fortsat er underlagt den almindelige ansvarsordning, der er fastsat i artikel 14 i direktiv 2000/31, for så vidt angår »oplagrings«-tjenester (»hosting«), og eventuelt den ansvarsordning, der er fastsat i artikel 3 i direktiv 2001/29.
- 31 Desuden har EU-lovgiver dels ved artikel 2, nr. 6), andet afsnit, indskrænket anvendelsesområdet for den nye særlige ansvarsordning, der er indført ved direktiv 2019/790, dels begrænset rækkevidden af denne ved direktivets artikel 17, stk. 6, der for visse nye udbydere i princippet udelukker anvendelsen af de bestemmelser i direktivet, der er genstand for annullationsøgsmålet.
- 32 Hvad angår denne nye særlige ansvarsordning fastsætter artikel 17, stk. 1, i direktiv 2019/790, at en udbyder af onlineindholdsdelingstjenester foretager en overføring til almenheden eller tilrådighedsstilling for almenheden, når den pågældende giver offentlig adgang til ophavsretligt

beskyttede værker eller andre beskyttede frembringelser, der uploades af brugerne, og at denne udbyder derfor skal indhente tilladelse hertil fra rettighedshaverne, f.eks. ved at indgå en licensaftale.

- 33 Samtidig udelukker artikel 17, stk. 3, i direktiv 2019/790, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester med hensyn til sådanne handlinger kan være omfattet af den ansvarsfritagelse, der er fastsat i artikel 14, stk. 1, i direktiv 2000/31.
- 34 Ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790 indføres en særlig ansvarsordning for det tilfælde, at der ikke er givet tilladelse. I så fald kan udbydere af onlineindholdsdelingstjenester således kun blive fritaget for deres ansvar for sådanne overføringer og tilrådighedsstillelse af indhold, der krænker ophavsretten, på visse kumulative betingelser, der er opregnet i denne bestemmelses litra a)-c). I henhold til denne bestemmelse skal de pågældende tjenesteudbydere påvise, at de:
- har gjort deres bedste indsats for at opnå en tilladelse [litra a)], og
  - i overensstemmelse med de høje branchestandarder for erhvervsmæssig diligenspligt har gjort deres bedste for at sikre, at specifikke værker og andre frembringelser, for hvilke rettighedshaverne har givet tjenesteudbyderne de relevante og nødvendige oplysninger, ikke er tilgængelige [litra b)], og under alle omstændigheder
  - har handlet hurtigt efter at have modtaget en tilstrækkeligt begrundet meddelelse fra rettighedshaverne for at blokere adgangen til eller fjerne de værker og andre frembringelser, der er givet meddelelse om, fra deres websteder, og gjort deres bedste indsats for at forhindre, at de fremover uploades, i overensstemmelse med litra b) [litra c)].
- 35 Denne særlige ansvarsordning, der er indført ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, er præciseret og suppleret i dette direktivs artikel 17, stk. 5-10.
- 36 Først opregnes således i artikel 17, stk. 5, i direktiv 2019/790 de forhold, der skal tages i betragtning ved fastlæggelsen – i lyset af proportionalitetsprincippet – af, om tjenesteudbyderen har opfyldt sine forpligtelser i henhold til direktivets artikel 17, stk. 4.
- 37 Dernæst er det i artikel 17, stk. 7, i direktiv 2019/790 præciseret, at samarbejdet mellem udbydere af onlineindholdsdelingstjenester og rettighedshavere ikke må føre til blokering af adgangen til værker eller andre frembringelser, der uploades af brugere, og som ikke krænker ophavsret og beslægtede rettigheder, herunder når sådanne værker eller frembringelser er omfattet af en undtagelse eller indskrænkning. Denne bestemmelse opregner, hvilke undtagelser og indskrænkninger brugere i hver medlemsstat skal kunne henholde sig til. Hvad angår dette direktivs artikel 17, stk. 8, fastsætter denne bestemmelse bl.a., at anvendelsen af denne artikel ikke medfører nogen generel overvågningsforpligtelse, og direktivets artikel 17, stk. 9, bestemmer navnlig, at der skal etableres en effektiv og hurtig klageordning for brugerne og findes udenretslige ordninger, der supplerer de retslige muligheder for tvistbilæggelse.
- 38 Endelig bestemmer artikel 17, stk. 10, i direktiv 2019/790, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne skal arrangere interessentdialoger for at drøfte bedste praksis, idet der navnlig skal tages hensyn til behovet for at sikre balance mellem de grundlæggende rettigheder og til anvendelsen af undtagelser og indskrænkninger, og i samråd med disse parter udarbejde

vejledning om anvendelsen af bl.a. det samarbejde mellem udbydere af onlineindholdsdelingstjenester og rettighedshavere, der er omhandlet i direktivets artikel 17, stk. 4.

Spørgsmålet, om der foreligger en begrænsning i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed som følge af den ansvarsordning, der er indført ved artikel 17 i direktiv 2019/790

- 39 Republikken Polen har gjort gældende, at artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790 ved at pålægge udbydere af onlineindholdsdelingstjenester en forpligtelse til at gøre deres bedste indsats for dels at sikre, at specifikt beskyttet indhold, for hvilket rettighedshaverne har givet de relevante og nødvendige oplysninger, ikke er tilgængeligt, dels at forhindre, at det beskyttede indhold, for hvilket der er modtaget en tilstrækkeligt begrundet meddelelse fra disse rettighedshavere, fremover uploades, begrænser udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed, som sikret ved chartrets artikel 11, for brugerne af disse tjenester.
- 40 Ifølge Republikken Polen er udbydere af onlineindholdsdelingstjenester nemlig for at kunne opfylde disse forpligtelser og således blive omfattet af den ansvarsfritagelse, der er fastsat i artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, nødt til at kontrollere alt indhold, som deres brugere uploader, før det udbredes til almenheden. Til dette formål vil disse udbydere, i mangel af andre brugbare løsninger, blive nødsaget til at anvende automatiske filtreringsværktøjer.
- 41 En sådan forebyggende kontrol udgør imidlertid et særligt alvorligt indgreb i retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester, eftersom den dels medfører en risiko for, at lovligt indhold blokeres, dels indebærer, at spørgsmålet om, hvorvidt indhold er ulovligt og dermed skal blokeres, afgøres automatisk ved hjælp af algoritmer, og dette endda før, det pågældende indhold overhovedet er blevet udbredt.
- 42 Republikken Polen har desuden gjort gældende, at EU-lovgiver ikke kan fralægge sig sit ansvar for dette indgreb i den ret, der er sikret ved chartrets artikel 11, eftersom samme indgreb er den uundgåelige og endda af EU-institutionerne forventede konsekvens af den ansvarsordning, der er indført ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790.
- 43 Parlamentet og Rådet har, støttet af Kongeriget Spanien, Den Franske Republik og Kommissionen, bestridt, at denne ansvarsordning medfører en begrænsning af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester, og gjort gældende, at en eventuel begrænsning af denne ret som følge af gennemførelsen af denne ordning under alle omstændigheder ikke kan tilregnes EU-lovgiver.
- 44 Det bemærkes, at i henhold til chartrets artikel 11 har enhver ret til ytringsfrihed, hvilket omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Som det fremgår af forklaringerne til chartret om grundlæggende rettigheder (EUT 2007, C 303, s. 17) og i overensstemmelse med chartrets artikel 52, stk. 3, har de rettigheder, der er sikret ved chartrets artikel 11, samme betydning og omfang som dem, der er sikret ved EMRK's artikel 10.
- 45 Det bemærkes i denne henseende, at deling af information på internettet via onlineplatforme til deling af indhold er omfattet af anvendelsesområdet for EMRK's artikel 10 og chartrets artikel 11.

- 46 Ifølge Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis sikrer EMRK's artikel 10 nemlig ytrings- og informationsfrihed for enhver, og bestemmelsen finder ikke alene anvendelse på indholdet af informationen, men også på midlerne til udbredelse heraf, idet enhver begrænsning i anvendelsen af disse midler berører retten til at modtage og meddele oplysninger. Som Menneskerettighedsdomstolen har anført, er internettet nu blevet et af de vigtigste midler for enkeltpersoner til at udøve deres ret til ytrings- og informationsfrihed. Internettet og herunder bl.a. onlineplatforme til deling af indhold bidrager på grund af deres tilgængelighed og evne til at lagre og sprede store mængder data i høj grad til at forbedre offentlighedens adgang til nyheder og generelt til at fremme overføring af information, idet den enkeltes adgang til at udtrykke sig på internettet udgør en hidtil uset mulighed for at udøve ytringsfriheden (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolens dom af 1.12.2015, Cengiz m.fl. mod Tyrkiet, CE:ECHR:2015:1201JUD004822610, § 52, og af 23.6.2020, Vladimir Kharitonov mod Rusland (CE:ECHR:2020:0623JUD001079514, § 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 47 Domstolen har således i sin fortolkning af den ansvarsordning, der er baseret på artikel 3 i direktiv 2001/29 og artikel 14 i direktiv 2000/31, som fandt anvendelse på udbydere af onlineindholdsdelingstjenester indtil ikrafttrædelsen af artikel 17 i direktiv 2019/790, fremhævet nødvendigheden af at tage behørigt hensyn til den særlige betydning, som internettet har for ytrings- og informationsfriheden, der er sikret ved chartrets artikel 11, og således sikre overholdelsen af denne grundlæggende rettighed ved gennemførelsen af denne ordning (jf. i denne retning dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 64, 65 og 113).
- 48 Med henblik på at afgøre, om den særlige ansvarsordning for udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, der er indført ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, medfører en begrænsning i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af disse delingstjenester, skal det indledningsvis fastslås, at denne bestemmelse er baseret på den forudsætning, at disse udbydere ikke nødvendigvis er i stand til at opnå en tilladelse med hensyn til alt beskyttet indhold, som vil kunne blive uploadet på deres platforme af brugerne af disse tjenester. I denne sammenhæng bemærkes, at rettighedshaverne frit kan bestemme, om og på hvilke betingelser deres værker og andre frembringelser kan benyttes. Som det fremhæves i 61. betragtning til direktivet, berører dette nemlig ikke aftalefriheden, og rettighedshaverne er derfor på ingen måde forpligtede til at meddele udbyderne af onlineindholdsdelingstjenester tilladelser eller licenser til at anvende deres værker.
- 49 Under disse omstændigheder skal udbyderne af onlineindholdsdelingstjenester for at undgå ansvar, når brugere uploader ulovligt indhold på deres platforme, for hvilket udbyderne ikke har en tilladelse fra rettighedshaverne, påvise, at de har gjort deres bedste indsats, som omhandlet i artikel 17, stk. 4, litra a), i direktiv 2019/790, for at opnå en sådan tilladelse, og at de opfylder alle de andre ansvarsfritagelsesbetingelser, som er fastsat i dette direktivs artikel 17, stk. 4, litra b) og c).
- 50 I henhold til disse andre betingelser er de forpligtelser, der påhviler udbyderne af onlineindholdsdelingstjenester, ikke begrænset til den forpligtelse, der er omhandlet i artikel 17, stk. 4, litra c), in initio, i direktiv 2019/790, svarende til den, der allerede påhvilede dem i henhold til artikel 14, stk. 1, litra b), i direktiv 2000/31, og hvorefter de har pligt til at handle hurtigt efter at have modtaget en tilstrækkeligt begrundet meddelelse fra rettighedshaverne for at blokere adgangen til eller fjerne det beskyttede indhold, der gives meddelelse om, fra deres platforme (jf. ligeledes dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 116).

- 51 Ud over denne forpligtelse har disse udbydere nemlig for det første også i henhold til artikel 17, stk. 4, litra b), i direktiv 2019/790 pligt til – hvad angår specifikt beskyttet indhold, for hvilket rettighedshaverne har givet dem de relevante og nødvendige oplysninger – »i overensstemmelse med de høje branchestandarder for erhvervsmæssig diligenspligt [at gøre] deres bedste for at sikre, at [dette indhold] ikke er tilgængelig[t]«.
- 52 Hvad angår beskyttet indhold, for hvilket der, efter at dette er blevet stillet til rådighed for almenheden, er modtaget en tilstrækkeligt begrundet meddelelse fra rettighedshaverne, skal disse tjenesteudbydere i henhold til artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790 gøre »deres bedste indsats for at forhindre, at de[t] fremover uploades, i overensstemmelse med litra b)« i denne bestemmelse.
- 53 Det følger således af ordlyden og opbygningen af artikel 17, stk. 4, litra b) og c), i direktiv 2019/790, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester for at være omfattet af ansvarsfritagelsen og med forbehold af den undtagelse, der er fastsat for nye udbydere som omhandlet i direktivets artikel 17, stk. 6, ikke alene har pligt til at handle hurtigt for at bringe konkrete krænkelse af ophavsretten på deres platforme til ophør, efter at de har fundet sted, og efter at udbyderne har modtaget en tilstrækkeligt begrundet meddelelse fra rettighedshaverne herom, men også til, efter at have modtaget en sådan meddelelse, eller når rettighedshaverne har givet dem de relevante og nødvendige oplysninger, før en ophavsretskrænkelse er indtruffet, »i overensstemmelse med de høje branchestandarder for erhvervsmæssig diligenspligt [at gøre] deres bedste« for at undgå, at sådanne krænkelse finder sted eller gentages. Som Republikken Polen har anført, pålægges disse udbydere ved de sidstnævnte forpligtelser derfor de facto at foretage en forudgående kontrol af det indhold, som brugerne ønsker at uploade på deres platforme, for så vidt som de har modtaget de oplysninger eller den meddelelse, der er omhandlet i artikel 17, stk. 4, litra b) og c), fra rettighedshaverne.
- 54 Som generaladvokaten har anført i punkt 57-69 i forslaget til afgørelse, er udbydere af onlineindholdsdelingstjenester for at kunne foretage en sådan forudgående kontrol desuden nødt til, afhængigt af antallet af uploadede filer og typen af den pågældende beskyttede frembringelse, inden for de grænser, der er fastsat i artikel 17, stk. 5, i direktiv 2019/790, at anvende automatiske genkendelses- og filtreringsværktøjer. Navnlig var hverken de sagsøgte institutioner eller intervenienterne i stand til i retsmødet for Domstolen at pege på mulige alternativer til sådanne værktøjer.
- 55 En sådan forudgående kontrol og filtrering kan imidlertid medføre en begrænsning af et vigtigt middel til udbredelse af indhold online og således udgøre en begrænsning af den ret, der er sikret ved chartrets artikel 11.
- 56 I modsætning til, hvad de sagsøgte institutioner har gjort gældende, kan denne begrænsning desuden tilregnes EU-lovgiver, eftersom den er den direkte konsekvens af den særlige ansvarsordning, der er indført for udbydere af onlineindholdsdelingstjenester ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790.
- 57 I øvrigt henvises der i dette direktivs artikel 17, stk. 5, udtrykkeligt til de »forpligtelser«, der »i henhold til stk. 4« i artikel 17 påhviler tjenesteudbyderne, ligesom det angives, hvilke elementer der skal tages i betragtning ved fastlæggelsen af, om udbyderen i lyset af proportionalitetsprincippet har »opfyldt« disse forpligtelser.

58 Det må derfor konkluderes, at den særlige ansvarsordning for udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, der er indført ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, medfører en begrænsning i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed, som sikret ved chartrets artikel 11, for brugerne af disse delingstjenester.

Spørgsmålet, om begrænsningen i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed som følge af den ansvarsordning, der er indført ved artikel 17 i direktiv 2019/790, er begrundet

59 Republikken Polen har gjort gældende, at den begrænsning i udøvelsen af denne grundlæggende ret for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester, der følger af den ansvarsordning, der er indført ved artikel 17 i direktiv 2019/790, ikke opfylder kravene i chartrets artikel 52, stk. 1.

60 Ifølge Republikken Polen indeholder artikel 17 nemlig ingen garantier, der gør det muligt at sikre, at det væsentligste indhold af den nævnte grundlæggende rettighed respekteres, og at proportionalitetsprincippet iagttages ved gennemførelsen af de forpligtelser, der er fastsat i artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790. Navnlig fastsætter sidstnævnte bestemmelser ikke nogen klar og præcis regel for, hvordan udbyderne af onlineindholdsdelingstjenester skal opfylde disse forpligtelser, hvilket giver dem »carte blanche« til at indføre mekanismer til forudgående kontrol og filtrering, som tilsidesætter retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af disse tjenester. Desuden gør direktivets artikel 17, stk. 7-9, det ikke muligt at undgå, at der ved opfyldelsen af de nævnte forpligtelser også blokeres automatisk for lovligt indhold, og at udbredelsen heraf til almenheden i hvert fald forsinkes betydeligt med risiko for, at dette indhold mister al relevans og al informationsværdi inden udbredelsen.

61 Med vedtagelsen af ansvarsordningen i henhold til direktivets artikel 17 har EU-lovgiver tilsidesat den rimelige balance mellem beskyttelsen af rettighedshaverne og beskyttelsen af brugerne af onlineindholdsdelingstjenester, og dette så meget desto mere som de formål, der forfølges med denne ansvarsordning, allerede i vidt omfang ville kunne nås gennem de øvrige betingelser, der er fastsat i direktivets artikel 17, stk. 4.

62 Parlamentet og Rådet har, støttet af Kongeriget Spanien, Den Franske Republik og Kommissionen, bestridt Republikken Polens argumentation og navnlig gjort gældende, at artikel 17 i direktiv 2019/790 indeholder en komplet garantiordning, som beskytter retten til ytrings- og informationsfrihed for brugere af onlineindholdsdelingstjenester og sikrer den rette balance mellem de omhandlede rettigheder og interesser.

63 Det bemærkes, at i henhold til chartrets artikel 52, stk. 1, skal enhver begrænsning i udøvelsen af de rettigheder og friheder, der anerkendes ved chartret, være fastlagt i lovgivningen og respektere disse rettigheders og friheders væsentligste indhold. Under iagttagelse af proportionalitetsprincippet kan der kun indføres begrænsninger, såfremt disse er nødvendige og faktisk svarer til mål af almen interesse, der er anerkendt af Unionen, eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder.

64 Domstolen har i denne henseende fastslået, at kravet om, at enhver begrænsning i udøvelsen af de grundlæggende rettigheder skal være fastlagt i lovgivningen, indebærer, at den retsakt, som tillader et indgreb i disse rettigheder, selv skal definere rækkevidden af begrænsningen i udøvelsen af den pågældende rettighed (jf. i denne retning dom af 16.7.2020, Facebook Ireland og Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, præmis 175 og den deri nævnte retspraksis).

- 65 Hvad angår overholdelsen af proportionalitetsprincippet bemærkes, at dette princip kræver, at de begrænsninger, som bl.a. EU-retsakter kan medføre for de rettigheder og friheder, der er sikret i chartret, ikke må gå videre end nødvendigt og passende for opfyldelsen af de legitime mål, der forfølges, eller et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder, hvorved det forudsættes, at såfremt det er muligt at vælge mellem flere egnede foranstaltninger, skal den mindst bebyrdende foranstaltning vælges, og at byrderne herved ikke må være uforholdsmæssige i forhold til de tilsigtede mål (jf. i denne retning dom af 13.3.2019, Polen mod Parlamentet og Rådet, C-128/17, EU:C:2019:194, præmis 94 og den deri nævnte retspraksis, og af 17.12.2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België m.fl., C-336/19, EU:C:2020:1031, præmis 64 og den deri nævnte retspraksis).
- 66 Når flere traktatsikrede grundlæggende rettigheder og principper er berørt, skal vurderingen af, om proportionalitetsprincippet er overholdt, desuden foretages med respekt af den nødvendige forening af de krav, der er forbundet med beskyttelsen af de forskellige rettigheder og principper, og den rette afvejning af dem (jf. i denne retning dom af 17.12.2020, Centraal Israëlitisch Consistorie van België m.fl., C-336/19, EU:C:2020:1031, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).
- 67 For at opfylde kravet om proportionalitet skal den lovgivning, som medfører et indgreb i grundlæggende rettigheder, desuden fastsætte klare og præcise regler, der regulerer rækkevidden og anvendelsen af den pågældende foranstaltning, og som opstiller en række mindstekrav, således at de personer, hvis udøvelse af disse rettigheder er blevet begrænset, råder over tilstrækkelige garantier, der gør det muligt effektivt at beskytte dem mod risikoen for misbrug. Denne lovgivning skal navnlig angive, under hvilke omstændigheder og på hvilke betingelser en sådan foranstaltning kan vedtages, hvorved det sikres, at indgrebet begrænses til det strengt nødvendige. Nødvendigheden af at råde over sådanne garantier er så meget desto større, når indgrebet skyldes en automatiseret proces (jf. i denne retning dom af 16.7.2020, Facebook Ireland og Schrems, C-311/18, EU:C:2020:559, præmis 176 og den deri nævnte retspraksis).
- 68 Hvad særligt angår en begrænsning i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed som den i denne sag omhandlede følger det af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at selv om EMRK's artikel 10 ikke som sådan forbyder enhver forudgående restriktion for et udbredelsesmiddel, udgør sådanne restriktioner imidlertid så alvorlige farer for overholdelsen af denne grundlæggende rettighed, at de skal indgå i en særlig streng retlig ramme (Menneskerettighedsdomstolens dom af 18.12.2012, Ahmet Yildirim mod Tyrkiet, CE:ECHR:2012:1218JUD000311110, §§ 47 og 64 og den deri nævnte retspraksis).
- 69 Det er i lyset af disse betragtninger, at det skal undersøges, om den begrænsning i udøvelsen af den ved chartrets artikel 11 sikrede ret til ytrings- og informationsfrihed for brugere af onlineindholdsdelingstjenester, der følger af den ansvarsordning, der er indført ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790 for udbydere af disse delingstjenester, opfylder kravene i chartrets artikel 52, stk. 1. Ved denne undersøgelse skal der ikke alene tages hensyn til direktivets artikel 17, stk. 4, isoleret set, men ligeledes til de bestemmelser, der præciserer og supplerer denne ordning, og navnlig til artikel 17, stk. 7-10. Desuden skal der tages hensyn til det legitime formål, der forfølges med indførelsen af denne ordning, nemlig beskyttelsen af de personer, der er indehavere af ophavsretten og beslægtede rettigheder, der som intellektuel ejendomsret er sikret ved chartrets artikel 17, stk. 2.

- 70 I denne sammenhæng bemærkes, at ifølge et almindeligt fortolkningsprincip skal en EU-retsakt i videst muligt omfang fortolkes således, at dens gyldighed ikke drages i tvivl, og i overensstemmelse med hele den primære ret og navnlig med chartrets bestemmelser. Når en bestemmelse i den afledte EU-ret kan fortolkes på flere måder, bør den fortolkning, der bringer bestemmelsen i overensstemmelse med den primære ret, således lægges til grund frem for en fortolkning, som medfører, at bestemmelsen må anses for uforenelig med denne (dom af 14.5.2019, M m.fl. (Tilbagekaldelse af flygtningestatus), C-391/16, C-77/17 og C-78/17, EU:C:2019:403, præmis 77 og den deri nævnte retspraksis).
- 71 Desuden angår den foreliggende undersøgelse, henset til kravene i chartrets artikel 52, stk. 1, den særlige ansvarsordning for udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, der er indført ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, hvilket ikke foregriber enhver undersøgelse, der senere vil kunne vedrøre de bestemmelser, som medlemsstaterne har vedtaget med henblik på at gennemføre dette direktiv, eller foranstaltninger fastsat af disse udbydere med henblik på at overholde denne ansvarsordning.
- 72 I forbindelse med den foreliggende undersøgelse må det for det første fastslås, at begrænsningen i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester er fastlagt i lovgivningen, eftersom den følger af de forpligtelser, der er pålagt udbydere af disse tjenester ved en bestemmelse i en EU-retsakt, nemlig – som anført i denne doms præmis 53 – artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790.
- 73 Det præciseres ganske vist ikke i denne bestemmelse, hvilke konkrete foranstaltninger disse tjenesteudbydere skal træffe for at sikre, at specifikt beskyttet indhold, for hvilket rettighedshaverne har givet udbydere de relevante og nødvendige oplysninger, ikke er tilgængeligt, eller for at forhindre, at beskyttet indhold, for hvilket der er modtaget en tilstrækkeligt begrundet meddelelse fra rettighedshaverne, fremover uploades. Bestemmelsen pålægger blot de nævnte tjenesteydere at gøre deres »bedste indsats« i denne henseende »i overensstemmelse med de høje branchestandarder for erhvervsmæssig diligenspligt«. Ifølge Parlamentets og Rådets forklaringer tager affattelsen af samme bestemmelse sigte på at sikre, at de således pålagte forpligtelser kan tilpasses de særlige forhold, som gælder for de forskellige udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, og udviklingen i praksis i branchen og i de tilgængelige teknologier.
- 74 I henhold til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis udelukker kravet om, at enhver begrænsning i udøvelsen af en grundlæggende rettighed skal være fastlagt i lovgivningen, imidlertid ikke, at de bestemmelser, der medfører en sådan begrænsning, formuleres så åbent, at de kan tilpasses ændrede omstændigheder (jf. i denne retning Menneskerettighedsdomstolens dom af 16.6.2015, Delfi AS mod Estland, CE:ECHR:2015:0616JUD006456909, § 121 og den deri nævnte retspraksis).
- 75 Hvad angår en forpligtelse, der pålægges internettjenesteudbydere til at træffe foranstaltninger med henblik på at sikre overholdelsen af ophavsretten ved anvendelsen af deres tjenester, kan det desuden efter omstændighederne vise sig at være endda nødvendigt – for at respektere disse tjenesteudbyderes frihed til at oprette og drive egen virksomhed som sikret ved chartrets artikel 16 og sikre den rette balance mellem denne frihed, retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af deres tjenester som sikret ved chartrets artikel 11 og rettighedshavernes intellektuelle ejendomsret som sikret ved chartrets artikel 17, stk. 2 – at overlade det til disse tjenesteudbydere at bestemme, hvilke konkrete foranstaltninger der skal

træffes for at nå det tilsigtede resultat, således at disse kan vælge at gennemføre de foranstaltninger, der bedst står mål med de ressourcer og den kapacitet, som de råder over, og som er forenelige med de andre forpligtelser og udfordringer, som de står over for i forbindelse med udøvelsen af deres erhverv (jf. i denne retning dom af 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, præmis 52).

- 76 For det andet skal det fastslås, at begrænsningen i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester i overensstemmelse med chartrets artikel 52, stk. 1, respekterer det væsentligste indhold af retten til ytrings- og informationsfrihed, der er sikret ved chartrets artikel 11.
- 77 I denne henseende bemærkes, at det i artikel 17, stk. 7, første afsnit, i direktiv 2019/790 udtrykkeligt er præciseret, at »[s]amarbejdet mellem udbydere af onlineindholdsdelingstjenester og rettighedshavere [ikke må] føre til blokering af adgangen til værker eller andre frembringelser, der uploades af brugere, og som ikke krænker ophavsret og beslægtede rettigheder, herunder når sådanne værker eller frembringelser er omfattet af en undtagelse [fra] eller indskrænkning [af]« disse rettigheder.
- 78 Ifølge sin utvetydige ordlyd begrænser artikel 17, stk. 7, første afsnit, sig i modsætning til artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790 ikke til at kræve af udbydere af onlineindholdsdelingstjenester, at de gør deres »bedste indsats« i denne henseende, men foreskriver et bestemt resultat, der skal opnås.
- 79 I øvrigt fremhæves det i artikel 17, stk. 9, tredje afsnit, i direktiv 2019/790, at dette direktiv »på ingen måde [berører] lovlig anvendelse, såsom anvendelse i henhold til undtagelser eller indskrænkninger, der er fastsat i EU-retten«.
- 80 Det følger således klart af artikel 17, stk. 7 og 9, i direktiv 2019/790 og af 66. og 70. betragtning hertil, at EU-lovgiver med henblik på at beskytte retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester, som sikret ved chartrets artikel 11, og den rimelige balance mellem de involverede rettigheder og interesser har bestemt, at gennemførelsen af de forpligtelser, der er pålagt tjenesteudbydere ved dette direktivs artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, navnlig ikke må føre til, at de træffer foranstaltninger, som ville berøre det væsentligste indhold af denne grundlæggende rettighed for brugere, der deler indhold på udbydernes platforme, som ikke krænker ophavsretten og beslægtede rettigheder.
- 81 Direktiv 2019/790 afspejler i øvrigt i denne henseende Domstolens praksis, hvorefter de foranstaltninger, der vedtages af udbydere som de i den pågældende hovedsag omhandlede, skal respektere internetbrugernes ret til ytrings- og informationsfrihed og navnlig være strengt målrettede for at muliggøre en effektiv beskyttelse af ophavsretten, uden at brugere, der anvender disse udbydernes tjenester på lovlig vis, påvirkes derved (jf. i denne retning dom af 27.3.2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, præmis 55 og 56).
- 82 For det tredje skal det i forbindelse med den proportionalitetskontrol, der er omhandlet i chartrets artikel 52, stk. 1, indledningsvis fastslås, at den begrænsning i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugere af onlineindholdsdelingstjenester, som er omhandlet i denne doms præmis 69, opfylder et behov for beskyttelse af andres rettigheder og friheder, jf. chartrets artikel 52, stk. 1, nemlig i det foreliggende tilfælde behovet for at beskytte den intellektuelle ejendomsret som sikret ved chartrets artikel 17, stk. 2. De forpligtelser, som udbydere af onlineindholdsdelingstjenester er pålagt ved artikel 17 i direktiv 2019/790, og som denne

begrænsning skyldes, har nemlig til formål – som det fremgår af bl.a. 2., 3. og 61. betragtning til direktiv 2019/790 – at sikre beskyttelsen af intellektuel ejendomsret og derved bidrage til at skabe en velfungerende og retfærdig markedsplads for ophavsret. I forhold til onlineindholdsdelingstjenester må beskyttelsen af ophavsretten nødvendigvis i et vist omfang ledsages af en begrænsning i udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne.

- 83 Dernæst er den ansvarsordning, der er omhandlet i artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, ikke alene egnet, men synes ligeledes at være nødvendig for at opfylde behovet for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Navnlig bemærkes, at selv om den alternative ordning, som Republikken Polen har foreslået, og hvorefter udbydere af onlineindholdsdelingstjenester alene ville skulle pålægges de forpligtelser, der er fastsat i artikel 17, stk. 4, litra a), og i artikel 17, stk. 4, litra c), in initio, naturligvis ville udgøre en mindre indgribende foranstaltning for udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed, forholder det sig ikke desto mindre således, at denne alternative ordning ikke ville være lige så effektiv med hensyn til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder som den, der er valgt af EU-lovgiver.
- 84 Endelig må det konstateres, at de forpligtelser, som udbydere af onlineindholdsdelingstjenester er pålagt i henhold til artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, ikke begrænser retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af disse tjenester uforholdsmæssigt.
- 85 For det første følger det nemlig, således som generaladvokaten har anført i punkt 164, 165 og 191-193 i forslaget til afgørelse, af artikel 17, stk. 7 og 9, i direktiv 2019/790 og af 66. og 70. betragtning hertil, at EU-lovgiver med henblik på at forebygge den risiko, som bl.a. anvendelse af automatiske genkendelses- og filtreringsværktøjer medfører for retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester, har sat en klar og præcis grænse som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 67, for de foranstaltninger, der kan træffes eller kræves truffet ved gennemførelsen af de forpligtelser, der er fastsat i artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790, ved navnlig at udelukke foranstaltninger til filtrering og blokering af lovligt indhold i forbindelse med uploading.
- 86 I denne sammenhæng skal det bemærkes, at Domstolen allerede har haft lejlighed til at fastslå, at et filtreringssystem, som muligvis ikke i tilstrækkelig grad ville kunne sondre mellem ulovligt og lovligt indhold, således at dettes iværksættelse kunne have den virkning at blokere for kommunikationer med lovligt indhold, vil være uforeneligt med retten til ytrings- og informationsfrihed som sikret ved chartrets artikel 11 og ikke sikre den rimelige balance mellem denne ret og den intellektuelle ejendomsret. Domstolen har i denne henseende fremhævet, at besvarelsen af spørgsmålet om en videresendelses lovlighed ligeledes afhænger af anvendelsen af lovlige undtagelser fra ophavsretten, hvilke varierer fra medlemsstat til medlemsstat. Endvidere kan visse værker i visse medlemsstater henhøre under offentligt domæne, eller de kan af de pågældende ophavsmænd være gjort til genstand for offentliggørelse på internettet med gratis adgang (jf. i denne retning dom af 16.2.2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, præmis 50 og 51 og den deri nævnte retspraksis).
- 87 For det andet må det hvad angår undtagelser fra og indskrænkninger af ophavsretten, der medfører rettigheder for brugerne af beskyttede værker eller andre frembringelser, og som tager sigte på at sikre en rimelig balance mellem disse brugeres og rettighedshavernes grundlæggende rettigheder (jf. i denne retning dom af 29.7.2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, præmis 70 og den deri nævnte retspraksis), konstateres, at artikel 17, stk. 7, andet afsnit, i direktiv 2019/790 pålægger medlemsstaterne at sikre, at brugere i hver medlemsstat har lov til at uploade

og stille indhold, der genereres af brugerne specifikt med henblik på citater, kritik, anmeldelser, karikatur, parodi eller pastiche, til rådighed. Som det følger af 70. betragtning til dette direktiv, fandt EU-lovgiver nemlig i lyset af den særlige betydning, som disse undtagelser og indskrænkninger – der er blandt de valgfrie i artikel 5 i direktiv 2001/29 – har for ytringsfriheden og for friheden for kunst og dermed for den nævnte rimelige balance, at det var nødvendigt at gøre dem obligatoriske for at sikre, at brugerne i denne henseende nyder ensartet beskyttelse i hele Unionen.

- 88 Med samme formål om at sikre brugernes rettigheder foreskriver artikel 17, stk. 9, fjerde afsnit, i direktiv 2019/790 desuden, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester i deres vilkår og betingelser skal informere brugerne om, at de kan anvende værker og andre frembringelser i henhold til undtagelser fra eller indskrænkninger af ophavsret og beslægtede rettigheder, der er fastsat i EU-retten.
- 89 For det tredje beskyttes udøvelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugere, som lovligt benytter sig af disse tjenester, af den omstændighed, at tjenesteudbydere i henhold til artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, i direktiv 2019/790 kun kan blive ansvarlige for at sikre, at specifikt indhold ikke er tilgængeligt, såfremt indehaverne af de pågældende rettigheder giver dem de relevante og nødvendige oplysninger vedrørende dette indhold. Eftersom meddelelse af oplysninger, som utvivlsomt er relevante og nødvendige, udgør en forudsætning for en eventuel konstatering af et sådant ansvar for tjenesteudbydere, vil disse i mangel af sådanne oplysninger ikke blive foranlediget til at gøre det omhandlede indhold utilgængeligt.
- 90 For det fjerde giver artikel 17, stk. 8, i direktiv 2019/790 ved at bestemme, at anvendelsen af artikel 17 ikke medfører nogen generel overvågningsforpligtelse – på samme måde som artikel 15, stk. 1, i direktiv 2000/31 – en yderligere garanti for overholdelsen af retten til ytrings- og informationsfrihed for brugere af onlineindholdsdelingstjenester. Denne præcisering indebærer nemlig, at udbydere af disse tjenester ikke kan være forpligtede til at forhindre uploading og tilrådighedsstillelse for almenheden af indhold, hvis ulovlige karakter, for at kunne fastslås, ville kræve en selvstændig vurdering foretaget af tjenesteudbydere af dette indhold i lyset af de oplysninger, der er givet af rettighedshaverne, og af eventuelle undtagelser fra og indskrænkninger af ophavsretten (jf. analogt dom af 3.10.2019, Glawischnig-Piesczek, C-18/18, EU:C:2019:821, præmis 41-46).
- 91 Navnlig kan det, således som det er fremhævet i 66. betragtning til direktiv 2019/790, ikke udelukkes, at tilgængelighed af uautoriseret indhold, der er ophavsretligt beskyttet, i visse tilfælde kun kan undgås ved underretning fra rettighedshaverne. Hvad angår en sådan underretning har Domstolen desuden fastslået, at denne skal indeholde tilstrækkelige oplysninger til at gøre det muligt for udbyderen af onlineindholdsdelingstjenesten uden en grundig juridisk undersøgelse at sikre sig, at overføringen af det pågældende indhold er ulovlig, og at en eventuel fjernelse af dette indhold er forenelig med ytrings- og informationsfriheden (dom af 22.6.2021, YouTube og Cyando, C-682/18 og C-683/18, EU:C:2021:503, præmis 116).
- 92 I denne sammenhæng bemærkes, at selv om den intellektuelle ejendomsret ganske vist beskyttes ved chartrets artikel 17, stk. 2, følger det på ingen måde af hverken denne bestemmelse eller Domstolens praksis, at denne ret skulle være urørlig, og at dens beskyttelse derfor skulle være absolut (dom af 29.7.2019, Funke Medien NRW, C-469/17, EU:C:2019:623, præmis 72 og den deri nævnte retspraksis).

- 93 For det femte indføres ved artikel 17, stk. 9, første og andet afsnit, i direktiv 2019/790 flere proceduremæssige garantier, der kan føjes til dem, der er fastsat i direktivets artikel 17, stk. 7 og 8, og som beskytter retten til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af onlineindholdsdelingstjenester i tilfælde, hvor udbydere af disse tjenester trods de garantier, der er fastsat i sidstnævnte bestemmelser, alligevel ved en fejl eller uden grund blokerer lovligt indhold.
- 94 Det følger således af artikel 17, stk. 9, første og andet afsnit, og af 70. betragtning til direktiv 2019/790, at EU-lovgiver har fundet det vigtigt at sikre, at udbydere af onlineindholdsdelingstjenester indfører effektive og hurtigt arbejdende klageordninger til støtte for lovlige anvendelser af værker eller andre frembringelser, navnlig sådanne, som er omfattet af undtagelser fra eller indskrænkninger af ophavsretten, der tager sigte på at beskytte ytringsfriheden og friheden for kunst. Ifølge disse bestemmelser skal brugerne kunne indgive en klage, når de mener, at adgangen til indhold, som de har uploadet, er blevet blokeret eller fjernet med urette. Alle klager skal behandles uden unødigt forsinkelse og underkastes menneskelig kontrol. Når rettighedshavere anmoder tjenesteudbydere om at gribe ind over for brugeruploads ved f.eks. at blokere for adgang til eller fjerne uploadet indhold, skal deres anmodninger herom være behørigt begrundede.
- 95 I overensstemmelse med disse bestemmelser skal medlemsstaterne i øvrigt sikre, at brugerne har adgang til udenretslige ordninger, der gør det muligt at bilægge tvister upartisk, samt effektive retsmidler. Brugere skal navnlig have adgang til en domstol eller en anden relevant retslig myndighed for at påberåbe sig brugen af en undtagelse fra eller en indskrænkning af reglerne om ophavsret og beslægtede rettigheder.
- 96 For det sjette supplerer artikel 17, stk. 10, i direktiv 2019/790 den garantiordning, der er fastsat i direktivets artikel 17, stk. 7-9, ved at bestemme, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne skal arrangere interessentdialoger for at drøfte bedste praksis for samarbejdet mellem udbydere af onlineindholdsdelingstjenester og rettighedshavere samt, under hensyntagen til resultatet af disse dialoger og i samråd med interessenterne, herunder brugerorganisationer, udarbejde vejledning om anvendelsen af direktivets artikel 17 og navnlig dets artikel 17, stk. 4.
- 97 I artikel 17, stk. 10, i direktiv 2019/790 er det i denne henseende udtrykkeligt fremhævet, at der ved drøftelsen af bedste praksis bl.a. skal tages hensyn til behovet for at sikre balance mellem grundlæggende rettigheder og til anvendelsen af undtagelser og indskrænkninger. I forbindelse med interessentdialogen skal brugerorganisationer desuden have adgang til tilstrækkelige oplysninger fra udbydere af onlineindholdsdelingstjenester om deres praksis hvad angår direktivets artikel 17, stk. 4.
- 98 Det følger af konstateringerne i denne doms præmis 72-97, at i modsætning til, hvad Republikken Polen har gjort gældende, har EU-lovgiver ledsaget den forpligtelse for udbydere af onlineindholdsdelingstjenester til at kontrollere indhold, som brugere ønsker at uploade på deres platforme, før det udbredes til almenheden, der følger af den særlige ansvarsordning, der er indført ved artikel 17, stk. 4, i direktiv 2019/790, og bl.a. de ansvarsfritagelsesbetingelser, der er fastsat i direktivets artikel 17, stk. 4, litra b), og artikel 17, stk. 4, litra c), in fine, af passende garantier, som i overensstemmelse med chartrets artikel 52, stk. 1, sikrer overholdelsen af den ved chartrets artikel 11 sikrede ret til ytrings- og informationsfrihed for brugerne af disse tjenester samt den rimelige balance mellem denne ret på den ene side og den intellektuelle ejendomsret, der er beskyttet ved chartrets artikel 17, stk. 2, på den anden.

- 99 Det påhviler medlemsstaterne at sørge for, at de ved gennemførelsen af artikel 17 i direktiv 2019/790 i national ret lægger en fortolkning af denne bestemmelse til grund, som gør det muligt at sikre en rimelig balance mellem de forskellige grundlæggende rettigheder, der er beskyttet ved chartret. Under iværksættelsen af foranstaltningerne til gennemførelse af denne bestemmelse påhviler det herefter ikke blot myndighederne og retterne i medlemsstaterne at fortolke deres nationale ret på en måde, der er forenelig med samme bestemmelse, men også at sikre, at de ikke lægger en fortolkning heraf til grund, som kommer i konflikt med disse grundlæggende rettigheder eller med andre almindelige EU-retlige principper, såsom proportionalitetsprincippet (jf. i denne retning dom af 29.1.2008, C-275/06, Promusicae, EU:C:2008:54, præmis 68).
- 100 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det eneste anbringende, som Republikken Polen har fremsat til støtte for søgsmålet, forkastes, og følgelig skal Parlamentet og Rådet frifindes.

Sagsomkostninger

- 101 Ifølge procesreglementets artikel 138, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Da Parlamentet og Rådet har nedlagt påstand om, at Republikken Polen pålægges at betale sagsomkostningerne, og da Republikken Polen har tabt sagen, bør det pålægges den at betale sagsomkostningerne.
- 102 I henhold til procesreglementets artikel 140, stk. 1, bærer Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Portugisiske Republik og Kommissionen deres egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Store Afdeling):

- 1) Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union frifindes.**
- 2) Republikken Polen betaler sagsomkostningerne.**
- 3) Kongeriget Spanien, Den Franske Republik, Den Portugisiske Republik og Europa-Kommissionen bærer hver deres egne omkostninger.**

Underskrifter